

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на редовния докторант

Симеон Методиев Кирков

„Инструктивна литература за виола

от края на XIX и началото на XX век

и възможности за нейните приложения”

за присъждане на образователната и научна степен „доктор”,

област на висшето образование 8. Изкуства,

професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

Рецензент: проф. д. изк. Филип Павлов,
жив. в гр. София, ж. к. Младост 3, бл. 317,
вх. А, ап. 3, тел. 00359 888874638,
e-mail: fpmusic49@abv.bg

Симеон Кирков е роден през 1969 г. в гр. София. Получава средно музикално образование в НМУ „Л. Пипков” в класа по виола на Борис Абаджиев. Продължава инструменталното си развитие по специалността в НМА „Проф. П. Владигеров”, където се обучава в класа на проф. Александър Нейнски. Тази активна стартова позиция изгражда през годините на неговото обучение изпълнителските му качества, които не остават незабелязани и му дават възможност да работи с Димут Попен в консерваторията в Саарбрюкен - Германия, а по-късно и с проф. Михаел Кугел - в Гент, Белгия. Артистичната му реализация впоследствие е особено активна и това се вижда от престижните оркестри в които свири: Софийска филхармония и оркестъра на БНР, оркестри от Германия, Белгия, Холандия, Дания. В своята дейност, Кирков има шанс за съвместна творческа дейност на сцената със

забележителни диригенти на нашето време, което го представя като качествен и завършен музикант. Една сериозна, активна и широка творческа кариера на най-високо изпълнителско ниво. Трябва да се отбележи, че основният му престой в симфонични концерти не е пречка за солистични изяви през годините. Представената от него концертна дейност в докторантският му период също доказва неговата инструментална качественост.

Преподавателска дейност на Кирков в Белгия му дава възможност за пряка оценка на виоловата педагогика, свързана с обучението с голяма инструктивна и художествена литература. Неговото изследователско внимание се насочва именно към инструктивната литература, като основа върху която се изгражда виоловото изпълнителско изкуство. Задълбоченото опознаване на тази литература, точната оценка на нейните най-важни компоненти и разкриването на широки възможности за нейната приложимост, съставляват научната основа, върху която той изгражда своето докторантско изследване. Концепцията му се базира върху резултатната форма от обучението в двете сфери, в които се изгражда, развива и стабилизира виоловото изпълнителско майсторство (цитирам): „методическото усвояване на инструменталната техника извън музикален контекст” и нейното второ предназначение - „да формира и развива интерпретаторски умения”. В ракурсите на докторантският труд се открояват позициите на качествения и пространен изпълнителски опит на Кирков, в комбинация с натрупания педагогически арсенал от научнотеоретични знания.

Обектът и предметът на изследването се свързват с широко дискутирани проблеми в търсене на своето изясняване чрез различни аналитични подходи, които изграждат изследователската концепция на труда.

Много сериозно и аргументирано е представен изводът, че виоловата инструктивна литература (цитирам) „трябва да заеме нужното място и количество в репертоара”

Целите на изследването са насочени към утвърждаването на представеното виолово творчество като събирателен модел за инструментално-техническо развитие и художествено израстване.

Всъщност, подобни концепции не са чужди и на други разработки. Но в конкретния случай, на изследването се възлага да утвърди значението на представеното - създадено от големи авторски имена, оригинално виолово музикално творчество за цялостното инструментално израстване и развитие на младите изпълнители.

Винаги е имало теоретични спорове доколко могат да бъдат отделяни инструктивната от художествената литература и логично ли е отделното им съществуване. Аргументите, които могат да бъдат изведени, представят ясно разликата между създаването на банка от технически способности/възможности на инструменталиста и приложението им, от негова страна, в художествената интерпретация на композиторското творчество. Позовавайки се на важността на етюдните форми и технологична конкретика, подпомагаща техническото усъвършенстване на виолиста, много педагози толерират значението им в педагогическата практика. Но ако си представим една концертна проява, в чиято програма ще пише: Етюд № 3 от ... композитор, Етюди №№ 7 и 9 от ...друг автор, е много вероятно да се наложи да търсим публика. Но ако напр. в програмата на клавирен концерт пише: Шопен - „Революционен етюд”, Шуман - „Симфонични етюди”, Лист - „Див лов” и „Снежна буря”, очакванията ще бъдат за среща с голям изпълнителски талант. Защото думата „етюд” съдържа само код, предопределящ техническо съвършенство.

Ето и потвърдението от гледна точка на няколко различни заглавия на виолови творби: Фридрих Херман, „Шест концертни етюда” оп. 18 - Прелюд и fuga (стр. 51), Скерцо, Романс и т.н.; на забележителната творба на Виотан Капричио оп. 55 „Поклон на Паганини” (стр. 109) и т. н.

Двете концепции по този въпрос са ясно разделени в дисертационния труд на Симеон Кирков и аз адмиравам този подход към спецификата на музикалното изкуство. Много правилна е и заеманата от изследователя позиция да се възлага изпълнителското израстване на виолиста чрез създадената оригинална виолова литература. Очевидно, времето на цигулковата литература и инструментални педагогически подходи в обучението на виолисти отминава, предвид съществуващото и новосъздадено творчество с конкретна насоченост към инструмента.

В излагането на различна проблематика, дисертантът показва своята солидна база от знания, които аргументира и представя с езиков стил и прецизност. Материалите, разработени по същество, съдържат всички необходими данни за анализа и изграждат логичната последователност на разглежданата специфична тематика. Несъмнено принос към общата структура на труда и изследователската му същност има и научният ръководител проф. д-р Цветомир Лазаров.

Струва ми се, че обемът на отделни части от изследването може да бъде намален чрез конкретика на представяне на позната фактология или чрез нейното описание само в най-синтезирания ѝ вид. Описанията са пределно раздробени. Логиката на развитието на научния материал обаче не се накърнява в представените 5 глави на дисертацията. И все пак, налице са твърде много утежняващи подробности, които сякаш правят рентгенови снимки на вътрешната структура на отделни творби.

Препоръчвам обаче, да се направи литературна редакция на цялостния материал, за да се отстранят неточностите в него и да е подготвен за други публикации, които несъмнено ще бъдат посрещнати с интерес от специалистите-изпълнители и титулярни педагози във висшите учебни заведения.

Достоверността на използваните материали в дисертацията се потвърждава от ползваните теоретични и литературни източници. Представените авторски композиторски опуси, които аргументират целите на изследването, са важен аналитичен материал и са основа на направените концептуални изводи. Нотните примери в дисертацията - 56 на брой, дават пълноценна възможност за представяне на различни методически единици, представят автора като педагог със задълбочени теоретични знания и инструментална координация.

Реализираните публикации са пряко свързани с темата на изследването **и представляват съществена и неделима част от изградената авторска концепция в настоящия труд.**

Приносите на научното изследване са представени в 10 точки, отразяват постижението на докторанта в неговия дисертационен труд и го представят като активен интерпретатор на различна музика. Трябва да се отбележи и факта, че на неговото изпълнителско изкуство са посветени творби от съвременни композитори. Концертната му дейност и престижна оркестрова практика са щедра практическа база за реализираното изследване.

Авторефератът пресъздава вярно съдържанието на дисертационния труд и представя всички негови същностни моменти от петте глави на съдържанието на научното изследване.

Заключение

Тематиката на настоящото научно изследване представлява определен интерес, защото третира съществени въпроси, свързани с мястото на инструмента виола в педагогическото пространство. Направените изводи са важни за обучението на студенти в България и в европейски страни. Материалите представят подробно развитието на виоловото изпълнителство и избрано композиторско творчество като се анализират негови различни аспекти, пряко засягащи педагогическата дейност и инструментално обучение с инструмента.

Това ми дава основание да препоръчам на членовете на научното жури да присъдят на Симеон Методиев Кирков образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

07.06.2023 г.

/проф. д. изк. Ф. Павлов/